

Onzekere wereld

Begin van het jaar bleken financiële markten opnieuw bevangen door onrust. Wereldwijd zijn aandelen in waarde gedaald en weer gedeeltelijk hersteld. Vooral olieproducenten, mijnbouwbedrijven en Europese banken hebben waarde verloren. De onrust lijkt te worden ingegeven door een veelheid aan onzekerheden: onzekerheid rond de groeivoorzichten in de Verenigde Staten, Europa, Japan en China; onzekerheid rond de olieprijsontwikkeling en de gevolgen voor de wereldeconomie ingeval de huidige laagte van de olieprijs langere tijd aanhoudt; onzekerheid rond een mogelijk Brexit; en onzekerheid rond het vermogen van het financiële systeem in Europa om nieuwe schokken op te vangen. Daarnaast is er beleidsonzekerheid over het wisselkoersbeleid in China, de normalisering van monetair beleid in de Verenigde Staten en de voortgaande kwantitatieve verruiming in het eurogebied en Japan. Lang niet al deze zorgen zijn nieuw, maar eind vorig jaar was de stemming positiever.

Feit is dat de groeicijfers in het laatste kwartaal van 2015 in het algemeen lager zijn uitgevallen dan verwacht en dat de vooruitzichten voor opkomende economieën verder zijn verzwakt. Dit was voor de OESO aanleiding om in februari de groeiprojecties (opnieuw) te verlagen en de nadruk op neerwaartse risico's te vergroten. Ook de CEP-raming van de relevante wereldhandel in 2016 is lager dan de decemberraming (3,8% om 4,3%), waarbij we voor 2017 uitgaan van een herstel naar 4,4%. Daarnaast is de raming van het wereld-bbp lager dan in de vorige raming, vooral door somberdere vooruitzichten in opkomende economieën (met uitzondering van China).

Wat zijn de gevolgen voor de Nederlandse economie als een groot aantal ontwikkelde landen en China hun binnenlandse bestedingen – consumptie van duurzame goederen en investeringen – uitstellen? Stel dat de bestedingen in de grote ontwikkelde landen met 1% bbp dalen – zoals in een typische recessie gebeurt – en in China met 2% bbp (a).

De groei in Nederland wordt hierdoor met 0,2% in 2016 en 0,5% in 2017 geraakt. Vooral de uitvoer neemt sterk af onder invloed van een daling van de relevante wereldhandel. In 2017 worden ook de consumptie en investeringen geraakt. De internationale vraaguitval leidt tot dalende concurrentenprijzen en invoerprijzen in 2017 met ongeveer 1%. Als gevolg hiervan komt ook de inflatie in Nederland lager uit.

Onzekerheidsvariant

	2016	2017
	mutaties per jaar	
Relevante wereldhandel	-0,9	-1,4
Concurrentenprijs	-0,1	-1,0
Prijspeil goederenimport	-0,2	-1,1
Bruto binnenlands product	-0,2	-0,5
Consumptie huishoudens	0,0	-0,2
Investeringen (inclusief voorraden)	0,0	-1,5
Uitvoer van goederen en diensten	-0,7	-1,2
Invoer van goederen en diensten	-0,5	-1,2
Inflatie	-0,1	-0,5
Werkgelegenheid (uren)	-0,1	-0,3
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	0,1	0,3
EMU-saldo (%bbp)	-0,1	-0,3

(a) IMF, 2009. World Economic Outlook: Crisis and Recovery, International Monetary Fund, Washington D.C ([link](#)). De langjarige groei is de afgelopen 45 jaar gemiddeld 3,5% geweest. De groei in een gemiddelde recessieperiode (vijf periodes sinds 1970 geïdentificeerd door het IMF) is 2,5%.